

BALATON
FEJLESZTÉSI TANÁCS
KÖZBIZTONSÁGI TESTÜLET

A MENTŐÖV program

A MENTŐÖV program célja:

A Balaton vízhasználatához kapcsolódó tájékoztatási eszközök és módszerek fejlesztése, a vizet használók ismereteinek bővítése a kockázatok csökkentése és saját felelősségérzetük növelése céljából.

A program indokltsága

A balatoni elemzések azt mutatják, hogy vízi balesetek során általában nem emelhető ki egy-, vagy néhány ok, azonban jelentős arányban tetten érhető az áldozat felelőssége, szerepe a baleset bekövetkeztében. A balesetek rendszeres elemzéseiből megállapították, hogy rendészeti szempontú beavatkozásra nincs szükség, nem szükséges jogszabályt módosítani, szigorításokat bevezetni. Helyette inkább a szubjektív emberi tényező erős hatása miatt kommunikációs van lehetőség a beavatkozásra, egy hatékonyabb tájékoztató és prevenció mechanizmus kialakításával.

A 2017-es év eseményeit értékelve jól körülhatárolhatóvá vált, hogy a nyári Balatoni vízbefulladások elsődleges okai alapvetően három tényezőre vezethetők vissza:

- *A betegség, vagy idős kor* – a rosszullétet követő eszméletvesztés azonnali fulladáshoz vezet, a parttól alig pár méterre, kis vízmélység mellett is.
- *A vízbiztonság és az úszás tudás hiánya* – Több esetben is tetten érhető, hogy fiatal férfiak váltak áldozatául saját rossz döntéseiknek. Vízbicikliről leugorva, vagy a vízben túl mélyre merészkedve szenvedtek balesetet.
- *A felelőtlenség, alkohol és túlzott kockázatvállalás.*

Összegezés: a balesetek körülményeiben nem azonosítható egyetlen objektív, külső tényező sem, ellenben az emberi felelőtlenség, mint kiváltó ok a legtöbb esetben igen, így a megelőzésében a kommunikációs eszközök nagy szerepet kell, hogy játszanak.

A Balatoni Vízügyi Rendészeti Rendőrkapitányság (továbbiakban: Vízügyi Rendészet) által megálmodott és a jelenlegi vízparti tájékoztatásnál jóval magasabb szintet adó program célja az, hogy a jelenlegi jogi kereteken belül, a jogszabály módosítások elkerülésével, egy tetten érhető és most is tapasztalható Balaton-parti hiányosságok számát csökkentse, oly módon, hogy ne emeljen ki negatívan egyetlen vízhez kapcsolódó szegmenst sem, hiszen a vízbefulladások okai is szerteágazóak és multi-dimenzióálisak.

A jelenlegi tóparti tájékoztatási infrastruktúra nem teljes, és nem koherensen egymásra épülő. A vízpartokon nem találkozni a meder jellegére, szerkezetére utaló, azt bármely módon megfogalmazó ábrákkal, szöveges figyelemfelhívással, a vízmélységre, a mélyvíz távolságára utalással. Nehéz egzakt és pontos információkat beszerezni egy-egy fürdőhelyről. A vizet használó fürdőző, vízbiciklis, vitorlázó vagy csónakázó, illetve horgász is gyakran kerül bajba tájékozatlanság miatt. Természetesen mindenhol más az információs deficit, azonban az nem

kérdés hogy ezt az információs hiányt valahogy kezelni kell, és meg kell találni azokat a csatornákat, technikákat ahol fejleszteni lehet a vízzel kapcsolatos egész és rész tudásbázist.

A Vízirendészet által összeállított program, valamint a Közbiztonsági Testület által kiegészített programelemek nagyban egymásra épülnek és együttesen alkotják a **Mentőöv Programot**. A program egyes részelemei külön is megvalósíthatóak, valamint nem igényelnek olyan befektetést, amely vállalhatatlan lenne bármely érintett szereplő részéről.

Számolunk azzal, hogy az általunk kidolgozott információs bázis és módszer nem lehet mindenhol hatékony, vagy a gyakorlat azt mutatja, hogy azon módosítani szükséges a nagyobb hatékonyság érdekében, ezért egy teszt időszakot is javasolunk.

Számolunk azzal is, hogy a projektben javasolt információs bázis és módszer – figyelembe véve a 44 db parti település egyediségeit - nem lehet egységesen hatékony, és a gyakorlat azt mutatja, hogy módosítások válnak szükségessé, ezért egy teszt időszakot is javasolunk. Ez a teszt időszak a 2019-es idény elejétől, öt parti településen, két nagy északi és két nagy déli parti fürdőhelyen, valamint a Keszthelyen. A kiválasztott különböző jellegű fürdőhelyek települései (Siófok, Balatonfüred, Keszthely, Balatonfenyves, Révfülöp) a BFT által finanszírozott módon bekerültek a már támogatott körbe, és mivel eltérőségük jól jellemzi a teljes Balaton parti közösséget, így helytálló következtetések vonhatók majd le a teszt időszak alatt a program működőképességéről. A résztvevők számára a program üzenetei egyértelműek, csakúgy, mint azok a kommunikációs mechanizmusok, eszközök, anyagok, amelyek révén az üzeneteket célba szeretnénk juttatni. A strandok esetében azonban a teszt időszaknak több - ma még nyitott kérdésre - választ kell adnia.

A program lényeges eleme, hogy önkéntes, saját vállaláson alapszik, tehát arra épít, hogy van olyan igény a Balaton parti önkormányzatok és fürdőhely fenntartók között, hogy magasabb színvonalú szolgáltatással több vendéget csábítsanak partjaikra. Ez egyfajta partnerségi program, ahol találkozik minden érdek, és a fürdőhely üzemeltető nagyobb befektetéssel nagyobb sikert ér el. A teszt fürdőhelyeken megvalósuló projekt elemek - úgymint információs és figyelmeztető táblák, információs pult, szórólap, mentőeszköz, stb. - tovább vihetők franchise jelleggel a Balaton valamennyi strandjára és fürdőhelyére. Ilyen módon kiépíthető a Balaton körül egy olyan, minden önkormányzat bevonásával létrejövő egységes, koherens rendszer, amely könnyen használható és hatékonyan ellátja feladatát.

Természetesen nagyon fontos a folyamatos monitorozás, ellenőrzés mellett a sajtóban való propagálás is, hiszen meg is kell ismertetni a kiemelt szolgáltatásokat az azt keresőkkel, a közönséggel, azonban ennek mértéke nem mehet más önkormányzatok és fürdőhelyek rovására.

A programunk lényege a fürdőhelyek vonatkozásában:

- Minden egyes fürdőhelyen, minden egyes - a fürdőzők bejutására szolgáló - **bejáró** stég, lépcső kap egy-egy **figyelfelhívó táblát**, ami három részből áll:
  - a felső harmad a viharjelzést mutatja be, kitérve arra az esetre is mikor nincs jelzés;
  - a középső harmad a bejáró előtti meder szerkezetét, mélységét mutatja;
  - a legalsó harmadba kerülnek a legfontosabb figyelmeztetések, útmutatások.
- A fürdőhelyen létre kell hozni egy információs pultot vagy ilyen jellegű **tájékoztató központot**, ahol elérhetőek lesznek a szórólapok a teljes fürdőhelyi szolgáltatásról a wctől, az értékmegőrzőtől a gasztronómiai szolgáltatásokig és ott szükséges olyan naponta frissülő adathalmaz, ami a napi információkat tartalmazza a fürdőhelyről (levegő

várható hőfoka, vízhőfok, viharjelzésre vagy bármely más veszélyre figyelmeztetés stb.)

- Meg valósítjuk az egységes, többnyelvű **tájékoztató hanganyagok** jó minőségű archívumát, amelyben az általános tájékoztatás, valamint a figyelmeztetés, jelzés-riasztás külön-külön szerepel. Ezt a hanganyagot az összes hangosítással rendelkező strandra, rendezvényre el kell juttatni.
- A fürdőhelyen **egységesíteni kell a jelzésrendszert**, azonos megjelenésű, azonos adattartamú táblák kellene a fürdőhely bejáratától a vízig, hiszen egységes keretrendszerben lehet hatékony és figyelemfelhívó ez a rendszer.
- A meglévő **Balatrönk** (közösségi UHF rádiórendszer) kétirányúvá tétele szükséges. A rendszer szolgáltatásainak felhasználásával jelenleg is azonnali információ adására van lehetőség az Országos Meteorológiai Szolgálat és a Vízimentők Magyarországi Szakszolgálat (VMSZ) irányából a strandüzemeltetőig és rendezvényszervezőig. A rendelkezésre álló rendszer rádióterminálokkal való fejlesztésével kiépíthető az azonnali segítség kérésének lehetősége is (a partról, a vízről a szakszolgálatok irányába).
- A fürdőhely területén működő kölcsönzős (vízibicikli, egyéb) vízi stégrendszerére is **tájékoztató tábla** kihelyezése szükséges. A tábla tartalma a bejáró figyelemfelhívó tábla tartalmára épül, kiegészítve a helyes és követendő vízibicikli használatával, valamint további újdonságként elérhetővé teszi a használók számára **mentőeszközök** igénybevételét is.
  - Tapasztalataink szerint egy kölcsönzős max. 10-12 vízibiciklit üzemeltet, amiből ritkán van kint a vízterületen az összes, vízibicikliként 5 darab mentőmellény megfelelő arány, de egy 60 darabos mentőmellény garnitúra (ezen belül többféle méret a gyermektől a 110+ ig) elegendő egy kölcsönzősnek. Kiemeljük, hogy a mentőmellény használatát nem javasoljuk kötelezővé tenni, azonban a vendég igénye esetén igénybevételét lehetővé kell tenni.
  - A vízibicikliket minimálisan át kell alakítani, egyrészt olyan a farrészhez rögzített legalább 3 méter hosszú 12-es felúszó kötéllel ellátott minimum 30 cm-es kapaszkodó gyűrűt kell rögzíteni hozzá, ami a kapaszkodást segíti és egy esetleges fulladási helyzetben azonnal kéznél van (tapasztalataink szerint az azonnal kéznél vagy vízben lévő kapaszkodó eszközök menthetnek életet a vízibicikli közvetlen közelében, 1-2 méteren belül, erre jelenthetne megoldást ez a készlet).
  - A vízibiciklire két oldalt a „torony” (központi) részre vízálló matricák elhelyezése szükséges, amik tartalmazzák azt, ami a vízibicikli kölcsönzős tábláján szerepeltek (tehát a meder viszonyait és a vízmélységet is), másrészt a helyes vízibicikli használatra és a mentőeszközök alkalmazására figyelmeztetnek.
  - Az üzemeltetőket el kell látni olyan szórólappal és nyomtatványokkal, amelyek segíthetik a bérbeadók és használók közötti jogi viszony tisztázását és egyértelművé teszik a különböző figyelmeztetések megtörténtét, hiszen ez egy polgári jogi szerződés is, ahol sokszor teljesen tisztázatlanok a viszonyok. Ebben segíthet egy szórólap, amit minden bérbe vevő megkap, esetleg egy nyomtatvány, amit aláír - így tisztább a kép mindkét félnek.

Egyes célcsoportokra vonatkozó program elemek:

Gyermekek és fiatalok

A gyermekekre és fiatalokra külön fókuszál a program.

Részben a Balaton-parti iskolákban minden korcsoport számára - osztályonként, vagy összevont módon - egy-egy órában a vizek veszélyei, a vízbiztonsági tudnivalók, az önismerethez szükséges elemek kerülnek ismertetésre. Ezen tevékenységet a Vízügyi Felügyelőség és a Vízügyi Igazgatóság Magyarországi Szakszolgálata és Önkéntes Tűzoltó Egyesület (továbbiakban: VMSZ) munkatársai már évek óta folyamatosan végzik.

Másrészt a táborokban és strandokon külön figyelemfelhívó programok kerülnek megszervezésre a VMSZ és az Magyar Vöröskereszt bevonásával.

Itt szóba jön a fiatalok tipikus kommunikációs közösségi térnek is a felhasználása a vlogg, a Facebook alkalmazások kidolgozásával.

Horgászok

A horgászok ma Magyarországon közel félmillió közösséget alkotnak, a Balatonon közülük több mint 80 ezren jelentek meg. E horgászok egy jelentős része nem állandó balatoni vendég, számukra a víz és a környezet sok tekintetben újdonságot jelent. Ugyanakkor sokan (becslések szerint mintegy kétezren) horgásznak a nyílt vízen, vagy a behordós technikával, amely számos veszélyforrást rejt magába. Szeretnénk a munkában a MOHOSZ és a Balatoni Halgazdálkodási Np. Zrt. lehetőségeire támaszkodni.

Felmerült a viharjelzés, illetve a meteorológiai körülmények jelzésének bővítése, korszerűsítése. Ebből már a 2019. évi szezonban működik a három vízközepepi állomás, illetve további parti állomásokkal is bővül a rendszer.

Nincs felmérés a tekintetben, hogy hányan rendelkeznek okos-telefonnal, de véletlenszerű és alkalmi vélemény gyűjtés szerint ez már most is 70% felett van és növekszik. Jelenleg is négy olyan applikáció is rendelkezésre áll, amely gyors- és szakmailag megalapozott időjárás- és veszély előrejelzést tartalmaz. Szeretnénk ezek alkalmazását - csakúgy, mint az ingyenes Balaton-HELP alkalmazást elterjeszteni. Miután a horgászok jelentős része komoly összegeket áldoz a felszerelésre, nem tekintjük megoldhatatlannak azt sem, ha a biztonsági intézkedések is a finanszírozható körbe kerülnének.

Az előzetes tájékoztató fontosságára és az információs felületek elérhetőségére vonatkozóan szórólap és a csónakokon elhelyezhető matricák kerülnek elkészítésre és a horgász szövetségek részére átadásra már 2019. év során.

Idősebb korosztály

Szintén önálló programmal lépünk az idősebb korosztály, illetve az idősebb családtagokkal rendelkezők felé. Ezt a kört még az idősekkel foglalkozó, őket a Balatonhoz utaztató szervezetek vezetőivel, munkatársaival egészítenénk ki. Esetükben nem annyira a felelőtlen megatartás okozhat problémákat és tragédiákat, hanem az egészségi állapotuk, a szélsőséges meteorológiai helyzetekre történő reakciók (hőhullám, kánikula, meredek frontváltás), nem várt helyzetekre történő reagálás, az azonnali segítség elmaradása okán eshetnek áldozatul.

Esetükben tervezett eszközök:

- Szórólapok – hasznos fürdőzési tanácsok, orvosmeteorológiával kibővítve
- Figyelemfelhívó kampány nyugdíjasklubokon keresztül – az idősebb korosztályt célzó üzentekkel (partner: Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége)
- Médiamunka – az idősebb korosztályt célzott elérése a nekik készülő műsorokban

Hajósok

A program a kedvtelési célú hajósoknak (beleértve az egyre szaporodó elektromos meghajtású hajók használóit), a vitorlázókra és csónakosokra is kiterjed.

Tervezett eszközök:

- matrica a hajó hátsó részén: figyelemfelhívás a hajóról történő fürdőzéshez kapcsolódó biztonsági elemek.
- matrica a hajó közép részén: a hirtelen vízbe ugrás, csúszásveszély, vízbe esés, sérüléshez kapcsolódó figyelemfelhívás.
- matrica a hajó orr részébe: a hajóorról való kiesésre és a sérülés veszélyre vonatkozó figyelmeztetés.
- matrica a hajó kormányállásában: cél a hajóvezetési készségek és képességek megerősítése, a 1817-es vízi segélyhívó, a kardinális jelek, a VHF rádiórendszer, legfontosabb mobil applikációkról, a viharjelző állomások helyéről, stb. szóló matrica.

A csónakot használók számára a csónakok helyes kezelése és a vízi balesetek elkerülési lehetőségei, valamint az alkalmazható mentőeszközök és technikák kerülnek a fókuszba, de ezt a kört elsősorban helyi szintű tájékoztatással és helyi szintű oktatással lehet befolyásolni a helyes irányba.

Együttműködés a médiával

Külön feladatcsoport a helyi-, a régiós és az országos médiák bevonásának megoldása. Együttműködési megállapodások megkötésével, egységes információk rendelkezésre bocsátásával szeretnénk a rendszeres, ismétlődő ismeretterjesztésben, az önismeret fejlesztésében, a felelős magatartására vonatkozó munkában e szervezeteket támogató részvételre megnyerni.

Siófok, 2019. február 26.

A MENTŐÖV munkacsoport tagjai:

Horváth László
Bagyó Sándor
Dobai Sándor
dr. Horváth Ákos
Heizler György
Jamrik Péter